

Česká školní inspekce

Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola waldorfská, Pod Vartou 609, Semily

Adresa: Pod vartou 609, 513 01 Semily

Identifikátor školy: 600 098 591

Termín konání inspekce: 29. – 30. listopad 2004

Čj.:	h5-1088/04-1075
Signatura:	oh5ay109

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Waldorfskou mateřskou školu (dále jen WMŠ) zřizuje město Semily, Husova 82, 513 01 Semily. WMŠ nabízí alternativní způsob vzdělávání, v němž mohou děti pokračovat ve Waldorfské základní škole, Tyršova 485, Semily. Alternativní metodu vzdělávání vyhledávají rodiče ze Semil, Rovenska pod Troskami i Turnova. V současné době je ve WMŠ zapsáno 32 dětí, z toho mají dvě děti odklad školní docházky a jedno je integrované. Do WMŠ jsou pravidelně přijímány i děti z dětského domova.

Stravování dětem i zaměstnancům WMŠ zajišťuje Mateřská škola Semily, Pod Vartou 609, v jejímž areálu je WMŠ umístěna.

Statut „*Waldorfská mateřská škola*“ byl WMŠ přiznán v roce 1990 kuratoriem Internationale Vereinigung der Waldorfkindergrärten – Stuttgart. Se zásadami waldorfské pedagogiky jsou rodiče seznámeni. Vzdělávací program školy je v souladu s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání, č.j.: 14 132/01-22.

Provoz mateřské školy je po projednání se zřizovatelem a zástupci dětí stanoven od 6:30 do 16:00 hodin.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Zjištění a zhodnocení:

- personálních a materiálně-technických podmínek předškolního vzdělávání
- průběhu a výsledků předškolního vzdělávání

Hospitace byly provedeny u všech pedagogických pracovníků.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Stabilizovaný pedagogický kolektiv tvoří tři učitelky se středoškolským vzděláním pro učitele mateřské školy rozšířeným studiem waldorfské pedagogiky. Všechny mají dlouholetou pedagogickou praxi – 20 až 27 let. Jedna absolvovala akreditované vzdělávání pro logopedické asistentky. Nadále si svou kvalifikaci prohlubují, účastní se vzdělávacích akcí pořádaných pedagogickými centry a pravidelného Prohlubujícího semináře waldorfské pedagogiky. Ředitelka byla do funkce jmenována v roce 1990 a v následujícím roce prošla konkurzem. Absolvovala řadu vzdělávacích seminářů pro řídicí pracovníky, k novému Rámcovému programu pro předškolní vzdělávání, vyhledává informace k péči o děti autistické (aktivně se podílí na odborné péči o integrované dítě). Individuální péči integrovanému dítěti zajišťuje v rozsahu pěti hodin denně pečovatelka s vysokoškolským speciálně-pedagogickým vzděláním, její finanční zabezpečení hradí pracovní úřad. Jednou týdně s dětmi pracuje eurytmistka, která vystudovala zahraniční eurytmickou školu.

Učitelkám byl z důvodu normativního financování škol snížen pracovní úvazek u dětí. Kromě toho mají na škole další pracovní poměr a zajišťují úklid, vydávání stravy a pomocné práce ve výdejně.

Rozdělení dalších úkolů je stanoveno písemně, bezproblémová organizace provozu závisí na osobním nasazení všech tří stálých pracovníků.

Systém hodnocení úspěšnosti pedagogických postupů a rozvoje jednotlivých dětí je propracovaný, založený na pravidelných týdenních konferencích. Jejich obsahem jsou pedagogická témata a diskuse, vztahující se k procesu vzdělávání. Ve vedení konferencí se

učitelky pravidelně střídají. Ze zápisů lze dovést vysokou odbornou úroveň diskusí, závěry jsou všemi akceptované. Provozní informace jsou předávány, vzhledem k velikosti školy a neustálému kontaktu všech tří učitelek, denně.

Ředitelka uplatňuje participační způsob vedení. Vychází ze zásad waldorfské pedagogiky, jenž vyžaduje osobní angažovanost pedagogů, osobně odpovědných za zvolený způsob práce i za individuální přístup k dětem. Součástí tohoto pedagogického stylu je úzká spolupráce s rodinou, časté jsou rozhovory s rodiči i osobní návštěvy učitelek v rodinách.

Úroveň personálních podmínek je vynikající. Počet pedagogů, jejich vzdělání, možnost souběžného působení a promyšlená spolupráce zajišťují důslednou realizaci alternativního způsobu vzdělávání. Příkladně je zajištěna péče o integrované autistické dítě.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola byla do současných prostor přemístěna v roce 2001 ze starší, dvoupodlažní vily. Dnes má k dispozici jeden pavilon komplexu budov Mateřské školy Semily, Pod Vartou 609. Pavilon je situován odděleně od dalších dvou budov se společnou školní zahradou, vhodnou ke sportovním, hrovým a relaxačním aktivitám dětí. Vnitřní prostředí je udržované, esteticky upravené. Charakteristické je používání přírodních materiálů a textilu (vlna, hedvábí, organtýn, dřevěné samorosty, plody stromů, včelí vosk), které působí teple a útulně. Dominantní je tzv. roční stůl, který je upravován podle probíhajících změn v přírodě. Nápaditě zařízené koutky k námětovým hrám poskytují soukromí a intimitu. Trvanlivost materiálů je v některých případech omezená a je nezbytné průběžné obnovování. Pro oddělení dvou skupin je mezi třídou a hernou instalována zatahovací stěna, jejíž mechanismus je poškozen a neslouží plně svému účelu. Variabilní dětské stoly i židle jsou jedné velikosti a nezohledňují rozdílnou výšku předškolních dětí.

Množství a dostupné uložení hraček, doplňkového materiálu i pomůcek podporuje dětskou spontaneitu i samostatnost při sebeobsluze. Vzhledem k zásadám waldorfské pedagogiky nepoužívá škola audiovizuální techniku. Vybavení hudebními nástroji je nadstandardní - rytmické nástroje, pianino, housle, flétny, kantely a lry. K pohybovým hrám a aktivitám je ve třídě a herně dostatek prostoru a také množství různého přirozeného „nářadí“.

Účelné situování vnitřního prostředí umožňuje dětem dobrou orientaci a podporuje samostatnost při sebeobsluze a hygieně. Ke spaní jsou v herně rozkládána lehátka.

Vybavení školní knihovny je na vysoké úrovni. Dětské obrázkové a pohádkové publikace jsou pravidelně využívány. Učitelky mají pro svou potřebu bohatý výběr odborné literatury, která je k dispozici i rodičům.

Personál má vyhovující zázemí, šatnu a ředitelnu. Dosud není na škole počítač, který je pro stále náročnější administrativní práci ředitelky nezbytný.

Mateřská škola je otevřená rodičům, kteří mohou kdykoliv navštívit i výchovně-vzdělávací proces. V prostorách WMŠ se setkávají pravidelně na ročních slavnostech, přicházejí i prarodiče a širší veřejnost.

Obnova hraček, nábytku a plánování dalšího rozvoje materiálně-technického zázemí je limitováno nízkým finančním rozpočtem školy. Ředitelka své požadavky projednává se zřizovatelem.

Prostředí mateřské školy, množství a kvalita hraček a pomůcek podporuje fantazii i spontaneitu dětí. Úroveň je velmi dobrá.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program

Vzdělávací program waldorfské mateřské školy je zpracován v souladu s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání, čj.: 14 132/01-22. Školní plán je souborem dílčích plánů s hlavními koncepčními záměry, vyplývajícími z principů waldorfské pedagogiky.

Plán obsahuje zásady práce učitelek, praktické kroky pro realizaci spolupráce s rodinou, postupy při integraci dětí i způsob práce s dětmi s odkladem školní docházky. Součástí je písemná dohoda s Mateřskou školou Semily, Pod Vartou 609 – Hlavní zásady existence obou MŠ v propojeném areálu. V plánu jsou zaznamenány možnosti spolupráce s dalšími partnery: základními školami, pedagogicko-psychologickou poradnou, jinými odbornými pracovišti.

Konkrétní rozpracování vzdělávacích aktivit sleduje koloběh roku. Dalším hlediskem jsou rytmicky se střídající denní činnosti. Rytmus, opakování a jasná organizace je v plánování patrná. Stanoveným prostředkem je situační učení v blocích, vhodné právě tehdy, kdy dítě dané dovednosti a poznatky potřebuje. Metodou je učení nápodobou, spoluprožíváním a vlastní zkušeností. Záměrně učitelky neuvítají poučování a mentorování.

Jednou z priorit školy je vytváření různorodého kolektivu dětí z hlediska věku, dětských dispozic, ale i rodinného zázemí. Integrace postižených dětí do kolektivu je již tradiční. Rozdílnost v osobnostech vytváří situace, působící pozitivně na rozvoj všech dětí především při vytváření základů tolerantních sociálních postojů.

Povinná dokumentace vedená školou je průkazná a úplná. Dokumentace k integraci dítěte je kompletní. Systém hodnocení úspěšnosti integrace učitelky vytvářejí.

Hospitace provádí ředitelka průběžně, má možnost sledovat práci obou učitelek denně a ve všech situacích. Závěry jsou projednávány aktuálně a na týdenních konferencích.

Uspořádání činností v průběhu dne, týdne i celého roku se odvíjí od zásad waldorfské pedagogiky. Pečlivě je dbáno na střídání volných aktivit dětí s činnostmi přímo či nepřímo řízenými učitelkou. Náročnost a možnost využití různých způsobů řešení vyplývá z aktuálního rozpoložení a schopností dětí. Přítomnost pečovatelky umožňuje zapojení i postiženého dítěte do všech činností podle jeho zájmu. Psychohygienické podmínky jsou dodržovány s ohledem na rozdílnou potřebu spánku dětí i nutnost pitného režimu.

Školní řád a další vnitřní směrnice přispívají k bezproblémovému chodu školy. Rodiče mají s učitelkami otevřené vztahy, vstupují do třídy a mají tak povědomí o prospívání svého dítěte. Informační systém je založený především na osobních kontaktech.

Plánování a realizace vzdělávacího programu jsou v souladu se současnými cíli předškolního vzdělávání.

Průběh a výsledky vzdělávání

Spontánní a řízené činnosti

Učitelky plánují každodenní činnosti v souladu s právě probíhajícím ročním obdobím a tradičními slavnostmi. Na práci byly pečlivě připravené. Promyšlená organizace ve dvou skupinách umožňuje realizovat náročné aktivity, uplatňovat individuální přístup a také úspěšně integrovat postižené dítě.

Činnosti v průběhu dopoledne plynuly přirozeně a kontinuálně. Obsahovaly aktivity hudební, pohybové, výtvarné, aktivizaci řeči apod. Děti znaly průběh denních činností, těšily se a s radostí využívaly učitelkami připravené nabídky. Aktivitu dětí významně ovlivňovala motivace, vyplývající z konkrétní situace. Ve sledovaný den probíhala ve třídě oslava

narozenin, jejíž průběh byl dětem důvěrně známý. Zprostředkoval silné prožití vzájemných citových vztahů, oslavené dítě se cítilo uznávané, šťastné.

Učitelky dětem ponechávaly prostor pro vlastní volbu činnosti, pomůcek i kamarádů, nebyly dominantní. Vždy byly dětem vhodným a kultivovaným vzorem. Obzvlášť citlivě a taktně řešila jedna z učitelek konfliktní situaci při svačině vyprávěním vlastního příběhu, bez napomínání a mentorování.

Dramatizace hry byla učitelkou pečlivě promyšlená a připravená. Děti získávaly nové poznatky v časové posloupnosti, procvičovaly chůzi ve vázaném kruhu a výborně zvládaly koordinaci pohybů prstů, rukou i nohou při náročném ztvárnění příběhu. Práce s hlasem, správné dýchání i spojení rytmického pohybu s textem bylo velmi dobrou průpravou řečové komunikace. Děti se zapojovaly podle svých schopností, učitelka s taktem řešila výběr vedoucího dítěte a každé mělo možnost zažít úspěch. Její vztah k dětem byl vstřícný, verbální projev vyvážený. Děti se projevovaly spontánně a k učitelkám se obracely s důvěrou. Průběžné hodnocení dětí bylo vždy individuální a konkrétní. Výrazně se alternativní přístup projevoval při vedení dětí – učitelky zahajovaly činnosti samy, děti se postupně přidávaly, přechody působily přirozeně a především je děti již očekávaly a rytmus dne znaly.

Při kreslení si děti určily vlastní téma, měly dostatek času na dokončení kresby. Kreslily uvolněně, zvládaly vyplnění celé plochy papíru. Aktivně se podílely při přípravě a úklidu, procvičovaly si barvy, početní představy do šesti, přiřazování stejného ke stejnému.

Spontánní hry měly dostatečný prostor. Podnětné prostředí, množství hraček, předmětů, přírodnin i variabilních paravánů podněcovalo děti k aktivitám a podporovalo jejich fantazii. Tvořily společné skupinky, ve kterých si dokázaly samy stanovit role. Vznikající problémy řešily samostatně, jejich sociální kontakty již vykazovaly schopnost tolerance druhého, snahu o dohodu. Velkým přínosem byla přítomnost postiženého dítěte (autismus), které však po celou dobu svého pobytu ve škole vyžaduje přítomnost pečovatelky. Dětem jeho odlišné chování zjevně připadalo „normální“, tolerovaly jeho neklid i potřebu pohybu.

Před obědem byla zařazena po oba dny stejná pohádka, kterou jedna z učitelek vyprávěla a druhá dramatizovala s loutkami. Přestože děti děj již znaly, očekávaly s napětím jeho průběh. Stejně a dětem známé bylo společné zahajování a ukončení každého jídla. Pravidelným opakováním se děti přirozeně učily kulturnímu a neuspěchanému stolování.

Spontánní i řízené činnosti měly vynikající úroveň.

Průběhové výsledky vzdělávací činnosti

Úroveň pohybového rozvoje dětí odpovídá různým schopnostem dětí. Rozvoj grafomotoriky podporují prstové hry, náročnější fyzické aktivity jsou prováděny většinou ve volné přírodě.

Výrazně samostatné jsou děti při volbě her, kamarádů i řešení vzniklých situací. Škola záměrně podporuje sebevědomí dětí a jejich spontánní projevy. Nementoruje.

Úroveň řečových dovedností je dobrá, při nápravě výslovnosti spolupracují učitelky s logopedkou. Vzájemná komunikace mezi dětmi byla přátelská, konstruktivní a častá.

Prožíváním a řešením přirozených situací jsou postupně rozvíjeny intelektuální a kognitivní schopnosti dětí, odpovídající jejich individuální úrovni.

Fantazie a představivost dětí se projevovala nápaditými a bohatými volnými hrami, rovněž při kreslení. Vysokou úroveň měly také další dětské práce a výtvořiny – například z včelího vosku.

Vztah k životnímu prostředí rozvíjí učitelky u dětí společnou péči o květiny ve třídě, na zahonech u školy, starosti o udržování pořádku v okolí školy i ve volné přírodě.

Průběhové výsledky jsou vynikající.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vnitřní organizace mateřské školy je z hlediska pedagogického dělena do dvou skupin a vykazuje tak atributy školy dvoutrídni. Toto řešení je optimální především z důvodu integrace postiženého dítěte a také si je vyžádal vyšší počet dětí, přijatých po dohodě se zřizovatelem a krajským úřadem na základě povolené výjimky. Kapacita, stanovená v Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení z 22. 9. 1999, podložená stanoviskem Okresní hygienické stanice v Semilech ze 17. 2. 2004, je dodržena.

Mezinárodní statut „Waldorfská mateřská škola“ získala WMŠ v roce 1990 jako první mateřská škola v České republice. Je členem Asociace waldorfských mateřských škol ČR. Podílí se na jejích aktivitách a od roku 1992 každoročně organizuje Letní akademii – s mezinárodní účastí, která je součástí Semináře waldorfské pedagogiky předškolního věku. Učitelky jsou také pořadateli Prohlubujícího semináře pro učitelky waldorfských mateřských škol, jehož garantem je (společně s českými i zahraničními lektory) ředitelka školy. Úzce spolupracují s ostatními WMŠ v České republice. Děti z WMŠ mají možnost pokračovat v alternativním způsobu vzdělávání ve waldorfské základní škole v Semilech. Úspěšně se zařazují však i do běžných základních škol.

V rámci dalších aktivit se účastní děti z WMŠ veřejných vystoupení i kulturních akcí, pořádaných městským úřadem, waldorfskou základní školou. Navštěvují místní řemeslníky – například kováře, obuvníka, chovatele ovcí.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina, vydaná městem Semily, Husova 82, 513 01 Semily dne 22. 11. 2004, čj.: 198/04
2. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané Školským úřadem Semily dne 22. 9. 1999, čj.: P-801/99-Kp
3. Protokol o provedení změny v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydaný Školským úřadem Semily dne 25. 8. 2000, Sine/2000
4. Protokol o kontrole vydaný Okresní hygienickou stanicí Semily dne 17. 2. 2004
5. Výkaz Škol (MŠMT) V 1-01 k 30. 9. 2004
6. Hlavní zásady existence obou mateřských škol v propojeném areálu z 9. 3. 1999
7. Výjimka z počtu dětí na třídu vydaná krajským úřadem 20. 9. 2004, čj.: OŠM-992/2004-R
8. Souhlas města Semily s výjimkou z počtu dětí na třídu z 31. 8. 2004, čj.: OŠKVV/99/04
9. Rozhodnutí o přijetí dětí do mateřské školy platná pro školní rok 2004/2005
10. Evidenční listy dětí docházejících ve školním roce 2004/2005
11. Evidence docházky dětí ve školním roce 2004/2005
12. Přihlášky dětí do mateřské školy platné pro školní rok 2004/2005
13. Písemná pověření k odvádění dětí z mateřské školy platná pro školní rok 2004/2005
14. Školní plán s přílohami pro školní rok 2004/2005
15. Třídní plány pro školní rok 2004/2005
16. Přehled výchovné práce vedený pro školní rok 2004/2005
17. Organizační řád pro školní rok 2004/2005

- 18.Školní řád a informace pro rodiče pro školní rok 2004/2005
- 19.Zápisy z konferencí za školní rok 2004/2005
- 20.Záznamy o dětech za školní rok 2004/2005
- 21.Dokumentace k zařazení integrovaného dítěte ve školním roce 2004/2005
- 22.Doklady o dosaženém vzdělání všech pedagogických pracovníků
- 23.Inspekční zpráva čj.: 085 322/99-1075 z 30.března 1999

ZÁVĚR

Alternativní způsob výchovně-vzdělávací činnosti školy je personálně zajištěn třemi odborně připravenými učitelkami, které na souběžný pracovní poměr zabezpečují i provozní práce. Výchova a vzdělávání probíhají v souladu se zásadami waldorfské pedagogiky s důrazem na výstavbu prostředí a vztah vzoru a napodobování. Děti tyto souvislosti osobně prožívají, bez poučování a mentorování. Přístup pedagogů k práci s dětmi je odpovědný a profesionální, založený na výborné znalosti jednotlivých dětí a na spolupráci s rodinou.

Zásady a cíle WMŠ souhlasí s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání a jsou orientovány na vytváření předpokladů pro celoživotní vzdělávání.

Záměrem školy je integrace dětí s různým postižením tak, že je začleňuje do běžného kolektivu dětí a umožňuje jejich společné soužití. Na tomto úkolu spolupracuje vedení školy s příslušnými odbornými pracovišti. I přes zdlouhavé administrativní jednání zajistila ředitelka, ve spolupráci s pracovním úřadem, integrovanému dítěti pečovatelku.

Materiálně technické zázemí umožňuje realizaci vzdělávacích cílů. Prostory odpovídají počtu zapsaných dětí, umožňují dětem samostatný a bezpečný pohyb. Ve vybavení převládají přírodní materiály. Hračky, pomůcky i doplňkový materiál jsou dětem dostupné, podporují jejich kreativitu i kognitivní rozvoj.

Od poslední inspekce, konané dne 30. 3. 1999, byl provoz dvoutrídni mateřské školy přestěhován do současných prostor z důvodu navrácení staré budovy původnímu majiteli (restituce). Vyšší zájem rodičů se daří uspokojovat ve spolupráci se zřizovatelem a krajským úřadem udělením výjimky.

Pedagogický kolektiv zůstal nezměněný, odborné působení učitelek je promyšlenější, vyzrálejší.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Bc. Růžena Janatová	R. Janatová v. r.

V Semilech dne 4. ledna 2005

Razítko

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 5. 1. 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Helena Jiroutová	H. Jiroutová v. r.

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Ke Stadionu 183, 513 01 Semily. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2. 2. 2005	h5-1088/1075
Školská rada	--	--

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.